

BIZNES VA TADBIRKORLIK OLIY MAKTABI

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ БИЗНЕС ВА ТАДБИРКОРЛИК ОЛИЙ МАКТАБИ

Нодавлат нотижорат ташкилотларининг молиявий бошқаруви ва ҳисобот

Маърузачи: (PhD) А.К.Назаров

Мавзу режаси:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ
БИЗНЕС ВА ТАДБИРКОРЛИК ОЛИЙ МАКТАБИ

01

**Молиявий бошқарув
тамойиллари**

*Шаффофлик, масъулият,
самарадорлик*

02

**Молиявий ҳисоб ва
ҳисобот**

*Турлари, стандартлари,
муддатлари*

03

**Молиявий назорат ва
аудит**

Ички назорат, ташқи аудит

04

Ҳуқуқий-меъёрий асослар

Қонунлар, солиқ имтиёзлари

МОЛИЯВИЙ БОШҚАРУВНИНГ АСОСИЙ ТАМОЙИЛЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
BAЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ
БИЗНЕС ВА ТАДБИРКОРЛИК ОЛИЙ МАКТАБИ

Шаффофлик

Барча молиявий маълумотлар очик ва тушунарли бўлиши;
Манфаатдор томонлар учун ҳисоботлар чоп етилиши.

Масъулият

Маблағлардан мақсадли фойдаланиш;
Манфаатдор ташкилотлар олдида жавобгарлик;
Чиқарилган ҳар бир қарор асосли бўлиши.

Самарадорлик

Мавжуд ресурслардан самарали фойдаланиш;
харажатлар ва натижалари таққослаш;

Қонунийлик

Барча молиявий операциялар амалдаги қонунчиликка мувофиқ амалга ошириш.

Яхлитлик

Молиявий маълумотларни тўлиқ ва ҳаққоний акс эттириш;
ҳар қандай маълумот яширмаслик.

Мустақиллик

ННТнинг молиявий қарорларни мустақил қабул қилиш ҳуқуқи;

ННТ ТУШУНЧАСИ ВА ТУРЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
BAЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ
БИЗНЕС ВА ТАДБИРКОРЛИК ОЛИЙ МАКТАБИ

НОДАВЛАТ НОТИЖОРАТ ТАШКИЛОТ —

фойда олишни асосий мақсад қилиб қўймайдиган, фуқаролар ташаббуси асосида тузилган, давлатдан мустақил ижтимоий ташкилот.

АСОСИЙ БЕЛГИЛАРИ

- Фойда тақсимлаш мақсадининг йўқлиги
- Давлатдан мустақил фаолият юритиш
- Ижтимоий, маданий, илмий мақсадлар
- Ўз уставига ега бўлиши шартлиги

ННТ ТУРЛАРИ — ЎЗБЕКИСТОНДА

Жамоат бирлашмалари

Касаба уюшмалари

Сиёсий партиялар

Диний ташкилотлар

Жамғармалар (фондлар)

Нодавлат таълим муассасалари

10,000+

Ўзбекистонда фаолият юритувчи ННТлар сони

**Нодавлат нотижорат
ташкilotининг мол-мулки
ва шакллантириш
манбалари**

Бинолар, иншоотлар, турар жойлар, ускуналар, инвентарь, пул маблағлари, шу жумладан чет эл валютасидаги пул маблағлари, қимматли қоғозлар ва бошқа мол-мулк нодавлат нотижорат ташкilotининг мулки бўлиши мумкин.

кириш ва аъзолик бадаллари, агар улар уставда назарда тутилган бўлса;
муассислардан, қатнашчилардан (аъзолардан) бир маротаба ва мунтазам равишда келадиган тушумлар;
ихтиёрий мулкый бадаллар ва эҳсонлар;
тадбиркорлик фаолиятидан олинган, фақат устав мақсадлари учун ишлатиладиган даромадлар (фойда);
қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа тушумлар.

Нодавлат нотижорат ташкилотининг мол-мулки ва шакллантириш манбалари

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
BAZIRLAR MAҲKAMASI ҲУЗУРИДАГИ
БИЗНЕС ВА ТАДБИРКОРЛИК ОЛИЙ МАКТАБИ

ННТ ни МОЛИЯЛАШТИРИШ МАНБАЛАРИ

Грантлар ва лойиҳа маблағлари

Аъзолик бадаллари

Хайрия маблағлари

Давлат субсидиялари

Хизмат ва мулк даромадлари

ННТ ни РЕЖАЛАШТИРИШ ЖАРАЁНИ

- 1 Мақсад ва дастурларни аниқлаш
- 2 Харажатларни режалаштириш
- 3 Молиялаштириш манбаларини белгилаш
- 4 Бюджетни Кенгашда тасдиқлаш
- 5 Ижро ва мониторинг
- 6 Баҳолаш ва ҳисобот

Бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботини ташкил этиш:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
BAZIRLAR MAҲKAMASI ҲУЗУРИДАГИ
БИЗНЕС ВА ТАДБИРКОРЛИК ОЛИЙ МАКТАБИ

Нодавлат нотижорат ташкилотининг ҳисоб ва ҳисоботи

НТТ 33-модда

Нодавлат нотижорат ташкилоти ўз фаолиятининг натижалари ҳисобини юритади ҳамда рўйхатдан ўтказувчи органга, давлат солиқ хизмати органларига ва давлат статистикаси органларига белгиланган тартибда ҳисоботлар тақдим этади.

Нодавлат нотижорат ташкилотига солиқ солиш

НТТ 32-модда

Нодавлат нотижорат ташкилоти қонунчиликда белгиланган тартибда бюджетга ва давлат мақсадли жамғармаларига солиқлар ҳамда бошқа мажбурий тўловлар тўлайди, шунингдек имтиёзлардан фойдаланади.

МОЛИЯВИЙ ҲИСОБ ВА ҲИСОБОТ ТУРЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
BAZIRLAR MAҲKAMASI ҲУЗУРИДАГИ
БИЗНЕС ВА ТАДБИРКОРЛИК ОЛИЙ МАКТАБИ

Бухгалтерия баланси

- Активлар (пул, дебиторлик, асосий воситалар)
- Мажбуриятлар (кредитлар, қарзлар)
- Капитал (соф активлар)

Молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот

- Тушум манбалари (грантлар, аъзолик)
- Харажатлар (дастурий, маъмурий)
- Соф ўзгариш

Пул оқимлари ҳақидаги ҳисобот

- Операцион фаолият оқимлари
- Инвестицион оқимлар
- Молиявий оқимлар

Хусусий капитал тўғрисидаги ҳисобот

- Бошланғич капитал
- Қўшилган капитал
- Таксимланмаган фойда қопланмаган зарар

МОЛИЯВИЙ ҲИСОБОТНИНГ ТАРКИБИЙ ҚИСМЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
BAЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ
БИЗНЕС ВА ТАДБИРКОРЛИК ОЛИЙ МАКТАБИ

БАЛАНС ҲИСОБОТИ ТАРКИБИ

АКТИВЛАР

- Пул маблағлари ва эквивалентлари
- Дебиторлик қарзлари
- Асосий воситалар
- Номоддий активлар

МАЖБУРИЯТЛАР

- Кредиторлик қарзлари
- Банк қарзлари
- Келгуси давр мажбуриятлар

ДАРОМАД ВА ХАРАЖАТЛАР ТАРКИБИ

ТУШУМ МАНБАЛАРИ

- Грантлар ва лойиҳа маблағлари
- Аъзолик бадаллари
- Хайрия ва инъомлар
- Хизматлар ва мулкдан даромад

ХАРАЖАТЛАР

- Дастурий харажатлар (асосий)
- Бошқарув-маъмурий харажатлар
- Маблағ йиғиш харажатлари

⚠ Мақсадли маблағлар алоҳида ҳисобда юритилиб, белгиланган мақсадга мувофиқ ишлатилиши шарт!

МОЛИЯВИЙ ҲИСОБОТНИНГ АСОСИЙ ПРИНЦИПЛАРИ (ТАМОЙИЛЛАРИ)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
BAЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ
БИЗНЕС ВА ТАДБИРКОРЛИК ОЛИЙ МАКТАБИ

ҳисоблаш;

Икки ёқлама ёзув усулида ҳисоб
китобни юритиш;

Узлуксизлик;

Ҳисобот давридаги даромад ва
харажатлар мувофиқлиги;

аҳамиятлилик;

тугалланганлик;

Хўжалик операцияларини, активларини ва
пассивларини пулда баҳолаш;

ишончлилиқ;

эҳтиёткорлик;

Активлар ва мажбуриятларнинг ҳақиқий
баҳоси;

жиддийлик;

изчиллик;

Мазмуннинг шаклдан
устунлиги;

Кўрсаткичларнинг
қиёсийлиги;

Молиявий ҳисоботнинг
бетарафлиги;

тушунарлилиқ;

Ҳаққоний ва беғараз тасаввур
этиш;

Ўз вақтидалиқ;

МОЛИЯВИЙ НАЗОРАТ ВА АУДИТ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
BAЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ
БИЗНЕС ВА ТАДБИРКОРЛИК ОЛИЙ МАКТАБИ

ИЧКИ НАЗОРАТ ТИЗИМЛАРИ

Молиявий қўмитаси

Бошқарув кенгаши қошида; молиявий қарорларни назорат қилиш

Ички аудит

Мунтазам текширувлар; харажатлар ва ҳужжатларни кўриб чиқиш

Молиявий сиёсат

Расмийлаштирилган процедуралар ва иш қоидалари

Тасдиқлаш тизими

Ҳар бир харажат белгиланган миқдорга кўра тасдиқланиши

Банк мувофиқлашуви

Ойлик касса ва банк ҳисоботларини солиштириб бориш

ТАШҚИ АУДИТ ВА НАЗОРАТ

Мустақил аудит

Йиллик текширув; молиявий ҳисоботларнинг тасдиқи

Донор аудит

Грант маблағлари сарф етилишини текшириш

Адлия вазирлиги назорат тизими

Йиллик ҳисобот ва фаолият мониторинги

Солиқ органлари

Солиқ тўловлари ва имтиёзлардан фойдаланишни текшириш

Иқтисодиёт ва Молия вазирлиги

Давлат субсидиялари билан боғлиқ текширувлар

ҲУҚУҚИЙ-МЕЪЁРИЙ АСОСЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ
БИЗНЕС ВА ТАДБИРКОРЛИК ОЛИЙ МАКТАБИ

АСОСИЙ ҚОНУНЛАР

"Жамоат бирлашмалари тўғрисида" Қонун

"Нодавлат нотижорат ташкилотлар тўғрисида" Қонун

"Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида" Қонун

Ўзбекистон Республикаси Солиқ Кодекси

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик Кодекси

СОЛИҚ ИМТИЁЗЛАРИ

- ✓ Даромад солиғидан озод (асосий фаолият)
- ✓ Мол-мулк солиғи бўйича имтиёзлар
- ✓ ҚҚС дан озодлик (айрим ҳолатларда)
- ✓ Импорт божлари бўйича имтиёзлар

ҲИСОБОТ МАЖБУРИЯТЛАРИ

- Адлия вазирлигига — йиллик фаолият ҳисоботи
- Солиқ органларига — солиқ ҳисоботлари
- Статистика органларига — статистик ҳисобот

⚠ Ҳисобот ўз вақтида топширилмаса — ташкилот тугатилиши ёки фаолияти тўхтатилиши ёки пеня ҳисобланиши мумкин!

E'TIBORINGIZUCHUN RAHMAT !

Kontakt ma'lumotlari:

Email: info@gsbe.uz

Veb sayt: www.gsbe.uz

Adres: Mirobod tumani, Mirobod ko'chasi, 25
100060, Toshkent, O'zbekiston

2021 йил 1 январдан бошлаб, МҲХС асосида бухгалтерия ҳисоби юритилишини ташкил этади ва 2021 йил якунларидан бошлаб молиявий ҳисоботни МҲХС асосида тайёрлайди

Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига ўтишни жадаллаштириш орқали **хорижий инвесторларни зарур ахборот муҳити билан таъминлаш** ва **халқаро молия бозорларига кириш имкониятларини кенгайтириш**, шунингдек, **ҳисоб ва аудит соҳалари мутахассисларини халқаро стандартлар бўйича тайёрлаш** тизимини такомиллаштириш мақсадида

акциядорлик жамиятлари

тижорат банклари

суғурта ташкилотлари

йирик солиқ тўловчилар

тоифасига киритилган юридик
шахслар

1 шакл Бухгалтерия баланси

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
 ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ
 БИЗНЕС ВА ТАДБИРКОРЛИК ОЛИЙ МАКТАБИ

1	2	3	4	Пассив		
Актив				I. Ўз маблағлари манбалари		
I. Узоқ муддатли активлар				Устав капитали (8300)		
Асосий воситалар:				410	73 422 447,00	73 422 447,00
Бошланғич (қайта тиклаш) қиймати (0100, 0300)	010	218 284 238,00	221 232 199,00	Қўшилган капитал (8400)	420	
Эскириш суммаси (0200)	011	153 471 273,00	164 989 735,00	Резерв капитали (8500)	430	71 326 283,00
қолдиқ (баланс) қиймати (сатр. 010 - 011)	012	64 812 965,00	56 242 464,00	Сотиб олинган хусусий акциялар (8600)	440	
Номоддий активлар:				Тақсимланмаган фойда (қопланмаган зарар) (8700)	450	134 021 565,00
Бошланғич қиймати (0400)	020			Мақсадли тушумлар (8800)	460	
Амортизация суммаси (0500)	021			Келгуси давр харажатлари ва тўловлари учун захиралар (8900)	470	
қолдиқ (баланс) қиймати (сатр. 020 - 021)	022	0,00	0,00	I бўлим бўйича жами (сатр.410+420+430-440+450+460+470)	480	278 770 295,00
Узоқ муддатли инвестициялар, жами (сатр.040+050+060+070+080)	030	85 623 648,00	69 227 576,00	II. Мажбуриятлар		
Қимматли қоғозлар (0610)	040			Узоқ муддатли мажбуриятлар, жами	490	3 917 494,00
Шўба хўжалик жамиятларига инвестициялар (0620)	050			(сатр.500+520+530+540+550+560+570+580+590)		
қарам хўжалик жамиятларига инвестициялар (0630)	060			шу жумладан: узоқ муддатли кредиторлик қарзлари	491	0,00
Чет эл капитали мавжуд бўлган корхоналарга инвестициялар (0640)	070			(сатр.500+520+540+560+590)		
Бошқа узоқ муддатли инвестициялар (0690)	080	85 623 648,00	69 227 576,00	Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга узоқ муддатли қарз (7000)	500	
Ўрнатиладиган асбоб-ускуналар (0700)	090			Ажратилган бўлинмаларга узоқ муддатли қарз (7110)	510	
Капитал қўйилмалар (0800)	100	76 650 010,00	40 122 081,00	Шўба ва қарам хўжалик жамиятларга узоқ муддатли қарз (7120)	520	
Узоқ муддатли дебиторлик қарзлари (0910,0920,0930,0940)	110			Узоқ муддатли кечиктирилган даромадлар (7210, 7220, 7230)	530	
Долгосрочные отсроченные расходы (0950, 0960, 0990)	120			Солиқ ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича узоқ муддатли		
I бўлим бўйича жами (сатр.012+022+030+090+100+110+120)	130	227 086 623,00	165 592 121,00	кечиктирилган мажбуриятлар (7240)	540	
II. Жорий активлар				Бошқа узоқ муддатли кечиктирилган мажбуриятлар (7250, 7290)	550	
Товар-моддий захиралари, жами (сатр.150+160+170+180)	140	150 355 413,00	106 074 971,00	Харидорлар ва буюртмачилардан олинган бўнақлар (7300)	560	
Ишлаб чиқариш захиралари (1000, 1100, 1500, 1600)	150	105 929 357,00	34 481 035,00	Узоқ муддатли банк кредитлари (7810)	570	3 917 494,00
Тугалланмаган ишлаб чиқариш (2000, 2100, 2300, 2700)	160	340 959,00	2 314 295,00	Узоқ муддатли қарзлар (7820, 7830, 7840)	580	
Тайёр маҳсулот (2800)	170	41 870 746,00	68 140 312,00	Бошқа узоқ муддатли кредиторлик қарзлари (7900)	590	
Товарлар (2900 дан 2980 нинг айирмаси)	180	2 214 351,00	1 139 329,00	Жорий мажбуриятлар, жами	600	154 748 621,00
Келгуси давр харажатлари (3100)	190	116 879,00	74 053,00	(сатр.610+630+640+650+660+670+680+690+700+710+		
Кечиктирилган харажатлар (3200)	200			+720+730+740+750+760)		
Дебиторлар, жами (сатр. 220+240+250+260+270+280+290+300+310)	210	56 049 584,00	229 121 281,00	шу жумладан: жорий кредиторлик қарзлари	601	136 170 642,00
шундан: муддати ўтган*	211	0,00	0,00	(сатр.610+630+650+670+680+690+ +700+710+720+760)		
Харидор ва буюртмачиларнинг қарзи (4000 дан 4900 нинг айирмаси)	220	2 838 667,00	44 386 308,00	шундан: муддати ўтган жорий кредиторлик қарзлари*	602	0,00
Ажратилган бўлинмаларнинг қарзи (4110)	230			Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга қарз (6000)	610	68 774 971,00
Шўба ва қарам хўжалик жамиятларнинг қарзи (4120)	240			Ажратилган бўлинмаларга қарз (6110)	620	
Ходимларга берилган бўнақлар (4200)	250	26 245,00	38 245,00	Шўба ва қарам хўжалик жамиятларга қарз (6120)	630	
Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган бўнақлар (4300)	260	42 672 774,00	172 960 885,00	Кечиктирилган даромадлар (6210, 6220, 6230)	640	1 371 172,00
Бюджетга солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича бўнақ тўловлари (4400)	270	10 231 629,00	6 326 926,00	Солиқ ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича кечиктирилган		
Мақсадли давлат жамғармалари ва суғурталар бўйича бўнақ тўловлари (4500)	280	233 672,00		мажбуриятлар (6240)	650	
Таъсисчиларнинг устав капиталига улушлар бўйича қарзи (4600)	290			Бошқа кечиктирилган мажбуриятлар (6250, 6290)	660	
Ходимларнинг бошқа операциялар бўйича қарзи (4700)	300	32 000,00	32 000,00	Олинган бўнақлар (6300)	670	48 706 506,00
Бошқа дебиторлик қарзлари (4800)	310	14 597,00	5 376 917,00	Бюджетга тўловлар бўйича қарз (6400)	680	228 988,00
Пул маблағлари, жами (сатр.330+340+350+360), шу жумладан:	320	3 557 431,00	1 484 964,00	Суғурталар бўйича қарз (6510)	690	
Кассадаги пул маблағлари (5000)	330	30 000,00	21 800,00	Мақсадли давлат жамғармаларига тўловлар бўйича қарз (6520)	700	499 984,00
Ҳисоб-китоб счётидаги пул маблағлари (5100)	340	2 125 698,00	63 323,00	Таъсисчиларга бўлган қарзлар (6600)	710	780 787,00
Чет эл валютасидаги пул маблағлари (5200)	350	1 398 233,00	1 399 840,00	Меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича қарз (6700)	720	659 979,00
Бошқа пул маблағлари ва эквивалентлари (5500, 5600, 5700)	360	3 500,00	1,00	Қисқа муддатли банк кредитлари (6810)	730	14 657 909,00
қисқа муддатли инвестициялар (5800)	370	270 480,00	270 480,00	Қисқа муддатли қарзлар (6820, 6830, 6840)	740	2 548 898,00
Бошқа жорий активлар (5900)	380			Узоқ муддатли мажбуриятларнинг жорий қисми (6950)	750	
II бўлим бўйича жами (сатр. 140+190+200+210+320+370+380)	390	210 349 787,00	337 025 749,00	Бошқа кредиторлик қарзлар (6950 дан ташқари 6900)	760	16 519 427,00
Баланс активи бўйича жами (сатр.130+390)	400	437 436 410,00	502 617 870,00	II бўлим бўйича жами (сатр.490+600)	770	158 666 115,00
				Баланс пассиви бўйича жами (сатр.480+770)	780	437 436 410,00